sen 10 mjng.

Bygyt oronuudai proletaarinar, negedegtii!

Buriaad-Mongol YNEN

BK(b)P-iin Buriaad-Mongol Obkoomoi ba BMASSR-ei Verxoovno Soveedei Preziidiymei oorgan.

№ 79 (2719)
1939 onoi
APREELЬ
6
ÇETVEERG

16-daxi zilee garna
ULAAN-YDE goorod
BMASSR

„Partiiina propagaandiin zorilgo, kaadrnuudai marksiis-leeninske xy-myyzelgiin zorilgo bolbol xydelme-riiin byxii halbarinuudai manai kaadrnuudta oobşçestviin xygzeltiin zakoonuud tuxai marksiis-leeninske nauukiiji şudalaxadanь tuhalxa ja-badalda baina“

(Nyxer STAALINAI otçootno doklaadhaa).

Soveed patriotiizmiiji xygzyylxe ba kylьtiviirovelxe!

BK(b) P-iin XVIII sjeezd dee-... zelehen, gynzegii ba sesen ...gen doklaad soogoo nyxer ...iin bolbol „Soveed patrio-...iiji xygzyylxe ba kylьtivii-...elxe“ gehen jixe ba xa-...salgata zoriigiiji paartiin ...tabihan baina. Nyxer Staa-...ene zaabari bolbol byxii ...iina ba partiiina bişe bolь-...gyydte, olomiilioon soveed ...oduudta ebdegdeşegyi za-...bolxo baina. Ene zaabari ...i azalşa yrgen maassiin ...a paartiin jabuulxa xy-...yylgiin xydelmeriiin by-...prograamma bolno.

...iotiizmiin mederel, exe ...doo inagial xadaa yni sag-...xoişo arad maassada bai-... „Patriotiizm—ene xadaa ...nyydeer ba mianganzii-...eer byxelegdehen, ton ...gii medereinyydei negen ...“ (Leenin). Ene medere-...osiityirovoloxiin ba enee-...burtag ruu daraxiin tulada, ...oataatorska anginuudai xe-...n jyyme xehen ba xeze ...ş haanь, ene mederel ...ynexeөrөө bodoto ara-...ederei zandaa baina.

..., azalşa xyn eөrlingөө exe ...o duralxagyi hem! Teree-...yxii materiaalьna ba kylь-...e ynete zyilnyyd xadaa ...nei eөrinь garnuudaar, ...nei esege ba ybege esegene-...rnuudaar baiguulagdanxai ... Busadai azaiiiji xonzon ...udag pomeeşçigyyd ba ...iilsnuud bişe, xarin arad ...a xadaa moskoovsko ...niiiji ba nьju-loorkiin ne-...ebyydiiji baiguulaa, Don-... ba Ryyreue şaaxtnuudiiji ... Arad maassiin duuda ...mşag miifenyyd ba yii-...yd, poslooviconuud ba ...g ygenyyd, duunuud ba ...anuud bii boloo. Bo-...olgodo esergyy, syiee ba ...tyiee baildaanda xynyy-...atan xyteldeg geroinuu-...arad byxen tyredeg bai-...erlingөө orondo, өөrin-...radta inagial—ene xadaa ...aalbna ba angiiin daralalta-...ergyy temeselde xynyy-...ruuiagşa, seber ba deede ...ei myn.

...ploataatornuud, kapita-...ud bolbol patriotiizmiiji ...gөө buzagai xeregte xe-...iin tulada, tereenei me-...iji xazagairuuldag, buzar-...baina. Zerlig faşis şovi-...bolbol bodoto patriotiizm-...marşji xabaagyi baina. ...iotiizm xadaa byxeara-...stojaani bolhon, bagahaa ...yrteөө byxii zoniinь exe ...oo inagiaxa medereleer ..., iime nege gyren bii. ...gyren—Soveed Socialis ...ybliikenyydei Sojuuz myn, ...xadaa azalşan bolbol is-...o egeei tyryyn өөrlingөө ...ba tereenei byxii baja-...ai ezen bolhon baina. ... tyryyn, azalai xynyyd xa-... bodoto esege orontoi ...

...nei— Staalinai paartiin ...eri doro, SSSR-ei azalşad ... eөrlingөө exe oronoi ...zii byri xubilgana. So-... patriood byxen bolbol ...ei exe orondo bodxoog-... socialiizmiin aguu jixe ...da miniii azalai zarim xu-...oronxoi geze medene. Ene ... xadaa soveed graz̆danii-...ytxiiji zakoonno omogor-... dyyrgene.

... patriotiizm— aguu ji-... deede mederel myn. So-... patriood baixa gedeg— ...adaa eөrlingөө exe oron-do, eөrlingөө aradta yne sed-xiieer ba ynen yzeleөr alba xexe, bolьşeviigyydei paarti ba araduudai voozdь—nyxer Staa-linai zaabarinuudiiji nariaar dyyrgexe gehen udxatai. So-veed patriood bolbol inag exe orondoo alba xexedee xysejөө, amibejeeşji gamnanagyi.

Soveed patriotiizm — aguu jixe xysen. Ene xysen xadaa socialiis zavooduud ba pooli-nuud deerexi staxaanovcuudai aldarta aarmiaar, yylenei saana-xi ogtorgoin lioodçiguudaar, laboratoorinuuddaxi erdemte-deer, burjalama dalainuuddaxi koraablinuudiiji zoloodogşodoor xydelne.

Exe orondoo inagial—soveed patriood byxende zorigşoloi baragdaşagyi istooçnig myn. Daalьna pograniiçna zastaava deere bojeec sekreedte baina:exe oron tuxai hanal tereenei şixiiji honordxono, niydiinь xursadxa-na. Hyniiin nomoxon sagta sa-molioodoi çertioož deere kons-tryyktor huuna: tereenei urda tabigdahan zorilgo xyşer, teed exe orondoo inagial xadaa eneeniiiji zybөөr şiidxexe jaba-daldanь tuhalana. Exener xydel-merişen xadaa sloozno stanoo-goi xazuuda baina: ene basagan xadaa inag exe oron tuxaigaa hanan baiza, azalai bytөөsiin delxein rekoord tuliana.

Soveed patriotiizmiin aguu jixe xydelegşe xysen xadaa xadiiji huurihaanь xydelgeze, stixiiiji ilaza, sagai jabasiiji xu-bilgaza şadaxa baina. Soveed patriooduudai olomiilioonno aarmiiin urda tenxexe, iime xy-sen delxei deere ygei.

Socialiis exe orondoo inagi-laxa medereliiji aradta, azalşadai dunda xygzyylxe, kylьtiviiro-velexe—ene xadaa manai byxii partiiina ba soveed organizaa-canuudai xereg myn. Ene zorilgo xadaa xynamitanai uxaan bo-doloi inzeneernyydei — pisaa-telьnuudai urda, iskyysstviin xydelmerilegşedei urda, zurna-liistnuud, propagandiistnuud, agitaatornuud, leektornyydei ur-da, byxii soveed inteliigeenciin urda byxii xemzeegeeree bodon-xoi baina. Nauuka ba hurguu-linuudai xydelmerilegşed bol-bol eөrlingөө oronoi yngerhen baidaliiji honirxoxo, eөrlingөө baidaliiji inagiaxa jabadaliiji urgaza jabaa yjiin dunda xy-myyzyylxe johotoi. Ede zoril-gonuudhaa xyndetei ba blago-daarna jyymen ygeii.

Byxii delxein tyryy xynyyd bolbol socialiizmiin orondo, te-reenei amzaltanuudta omogor-xono.

Manai oron bolbol delxein bymbersegei jamarş haa bulan-da ynen posleedovatelьnuudtai, ynen sojuuzniguudtai, esestee xyrter preedanne taniinuudtai baina. SSSR—byxii azalşadai, proletariaaduudai, daralagdagşa-dai, byxii tyryy ba progres-siivne xyn tyreiienei bodoto esege oron myn.

Manai exe oroniiji olicetvo-riaalagşa, xyn xadaa moskoov-sko Kreemlь soo baina. Te-reenei xysete bodol, tereenei xatuu, bulad durazorig, tereenei tvoorçesko eneergi xadaa xy-sed ba byrin tygeseerөө exe oronoi azalşan araduudai xy-sed ba tarjuulalgana. Arad xadaa eөrlingөө exe oron-xoo inagial xadaa xydelgeexe arad erxim nyxerte, bagşa ba voozdьdoo xybyynei inag-lalaar xariuusana. Soveed pat-riood byxen xadaa eөrlingөө exe orondo, tereende Leeninei duraldag baihan şingieer, my-neө Staalinai duraldag şingieer, tiimeer duralxiiji xysene.

(„Praavdiin“ tyryy bişeghee)

...MIŞLENNOSTЬDA KOLXOOZNIGUUD ӨŞӨZӨ BAINA

Kazaanь, apreelь 2. Ygeregşe ziide Tataarska respyyb-...kolxoozuud bolbol 11 miangan xynyydiiji gansaxan ...ss elьgeehen baina.

Kolxoozuud bolbol promiişlennostьda xydelmerilxiinь tu-... byxende miliioon xaxad xynyydiiji ygexe johotoi ge-...yxer Staalinai ygenyyd xadaa tus respyyblikiin kolxooz-...dunda xaluunaar ugtagdaba. Hyyişiin ydernyydte, ...ovske, Tetiyyşeske raioonuudai kolxoozuud neftьpro-...stьnuudta, toorfabalganuudta ba Donbaassiin şaaxta-...ta byteelelxiinь tula zuugaad garan xynyydiiji tabiba. ..., xeden olon kolxoozniguud Daalьna Vostoogto ...meriixiiji xysebed. (TASS)

BK (b) P-iin XVIII SJEEZDIIN NEREMZETE SOREVNOVAANI YRGELZELHӨӨR

SOREVNOVAANIJAA YRGELZELYYLXENЬ

(Manai sobkoorrhoo)

Petropaalovska. Xelxiee xol-boonoi Zediin aimagai tahag (naçaalьniganь pyx. Žeraavin) xadaa BK(b) P-iin XVIII sjeez-diin urda teexi socialiis sorev-novaanida orolsozo, xelxiee xolboonoigoo xydelmeriiji ob-razcoovoor tabixa, ilangajaa sjeezdiin xydelmerilze baigaa ydernyydei yje soo ton zişeete hainaar xydelmerilze, sjeezd deere xelsegdehen byxii ma-teriaaluudiiji sag soonь azal-şan maassada xyrgexebdi geze ujalga abaad, xydelmerişedenь өөhed xooroondoo socialiis doo-govor batalza, ene ysloovioo-roo Selengiin ba Zakaaminal aimaguudai xelxiee xolboonoi tahaguudtai kollektiivuudiiji soc-sorevnovaanida urihan baigaa.

Mynөөderei baidal deerehee xaraxada, Zediin tahagai kollek-tiivaixid xadaa abhan ujalga-nuudaa obrazcoovoor dyyrgee. Socsorevnovaaniiji delgeryyl-hen yje soo aimagaigaa 11 kol-xoozuudta radioogoi 11 tooç-konuudiiji şineer tabihan ba 5 kolxoozuudta radioogoi xuuşan tooçkonuudiiji remoontolzo ta-biaa. Myn tereşelen xeden selь-soveedyydte ba kolxoozuudai pravleeninyydte telefoonuudiiji tabihan baina.

Ene amzaltanuudaa saaşanxi xydelmeridөө bexizyylxiin ty-lөө ene socialiis sorevnovaani-jaa xabarai tariigiin dyyreter yrgelzelyylze, obrazcoovo xel-xiee xolboogoor azalşan maas-siin eriitenyydiiji xangaxa, ga-zeed zurnaalnuudiiji tyrgen sag soo kolxoozuudai brigaaduudta xyrgexebdi geze nemelte ujal-ganuudiiji abba.

C. Zimbeejev.

Prograammaa 120 proc. gyisedxexe

Ulaan-Ydiin, avtotraaktor re-moontolgiin zavoodoi staxaa-novcuud, udaarniguud ba inze-neerne-teexnikiin xydelmerileg-şed bolbol BK (b) P-iin XVIII sjeezdiin neremzete socialis so-revnovaaniiji saaşanь yrgelze-lyylze, yiledberiiin ziiieigee prog-raammiiji 120 proceent gyised-xexe geze ujalga abaad mynөө yjede xydelmeriiingөө teempiiji neiieed deeşelyylxe baina.

Tus zavoodoi staxaanovcuu-dai sliood hajaxan ynger-gegdehen baina. Ene sliood deere tus zavoodoi tyryy xy-nyydenь iimenyyd ujalganuudiiji abahan baina gebel: traak-tornuudai remoontolgiin şanariiji haizaruulxa, smeenede 2-3 noormo ygexөөr azalaigaa bytөөsiiji deeşelyylxe g. m.

Eneenhee gadana, sliiodto suglarhan staxaanovcuud, udaar-niguud ba tyryy xynyydenь zavoodoo pozoorno geegdel-heenь gargaxiin zoriigoor xeden olon duradxalnuudiiji oruulhan baina.

Z.

TYRYY CEEX

Selengiin uhanzamai traanspor-tiin sydoremoontno zavoodoi ii-teino ceex bolbol 1938 onoi no-jaabrь hara xyrter zavood soo-goo egeel geegdengi ceex bai-gaa hen.

Tiigeed, zavoodoi partkoom bolbol erxim kommuniist ny-xer F. D. Magileevceviiji tus ceexiin maaster bolgohon bai-na. Magileevcev xadaa orohon saghaa xolşo tus ceexiiji tyryy bolgoxiin tylөө temeseze, my-nөө tere zoriigojoo dyyrgeze şadaa.

Tus ceexiin yiledberiiin by-tөөsiiji, 1938 onoi nojaabrь ha-riin bytөөsetei zişeeleed xaraa haa, tereenhee mynөө 300 pro-ceent ylyygeer dyyrgene. Ene ceexiin xydelmerişed—nyxed Dyyrov, Zameesov ba bişed xadaa zarim ydereigөө xylehii-ji 105-170 tyxerig xyrgedeg bai-na.

Myn ene ceex, 1938 on soo şirem xailuulgingaa talaar өөrlingөө zavoodoi xereglexe şiremiiji xailuulza gargadaggyi baihan jym. Mynөө, socialiis sorevnovaaniiin yrgeneөr del-gereze, ceextenь staxaanovca-nuudai oloşorhon ba xydelme-rişedei staxaanovska meetodeer xydelmerildeg bolhon deere-heenь, zavoodtaa xereglegdexe şiremiiji xysed xailuulxahaa ga-dana, ondoo zavoodto xailuul-za ygedeg bolonxoi.

Nyxer Magileevcev xadaa ceexiingee xydelmerişed dun-da partiiina—maassovo xydel-meriiji hainaar xytelberilze, xy-delmerişediinь paartiin XVIII sjeezd deere nyxer Staalinai xelehen doklaadiiji ba sjeez-diin byxii materiaalnuudiiji gyn-zegiigөөr şudalza exiihen baina.

C. C.

YILEDBERI DEERE KOMMUNIISTNUUDAI AVANGAARDNA ROOLЬ

BK(b) P-iin XVIII sjeezdiin neremzete socialis sorevnovaa-nida manai oronoi xeden mian-gan azalşad—partiiina ba par-tiina bişe bolьşeviigyyd—orol-sozo, socialis azaxiin byxii halbarinuud deere ynder dee-de pokazaatelьnuudiiji tuilahan baina.

Ulaan-Ydiin PVZ-oi, parovoo-zo-sboorno ceexiin xydelmeri-şed bolbol tus sorevnovaanida bultadaa orolsozo fevraalь ba maart haranuudai plaaniiji ylyy-len dyyrgee.

Ene ceexiin kommuniistnuud bolbol yiledberi deere avan-gaardna rooliiji xaruulza, yn-der pokazaatelьnuudiiji tuila-dag ba xydelmerişedeigee dun-da agitacioonno-maassova xy-delmeriiji xytelberideg baina. Mynөө yjede ene ceexiin xy-delmerişed xadaa paartiin XVIII sjeezd deere xehen nyxer Staa-linai doklaadiiji ba sjeezdiin by-xii materiaalnuudiiji gynzegii-gөөr şudalza exiihen baina.

Ene ceexiin xydelmerişedei, maartiin 2-oi yder sjeezdiin ur-dateexi sorevnovaaniiingaa re-zylstaadiiji şalgaxadanь, tus cee-xiin koompleksno brigaada xa-daa tyryy huuri ezelhen bai-za, ceexiingee damzuulgiin ulaan tugiiji abaa. Ene brigaa-diiji kommuniist nyxer Miln-çenko xytelberiine. Nyxer Miln-çenkiin brigaadiin xydelmerişe-dei dundaxi azalainь disciplii-ne jixe hain. Edenerei dunda proguul xedeg negeş xyn ygei, xydelmerişedei olonxinь sta-xaanovcuud ba udaarniguud baina. Nyxer Milnçenko xydel-merişedeigee dundaxi agita-cioonno -maassova xydelmerii-ji eөrөө xytelberideg jym.

„SO“ geze şine parovoozbal-guulagşiin brigaadiin staxaanov-cuud-kommuniistnuud nyxed Popoov ba Ivanoov gegşed өөhedlingөө erxim xydelmeriiin tylөө „Staalinska uriaagal udaarnigai“ znaçoogoor şag-nagdahan bainad. Edener xa-daa socialiis sorevnovaanida aktiivnaar orolsozo, yder by-xeneigөө prograammiiji 300 proc. xyrter xododoo ylyybşe-len dyyrgened.

Nyxer Ivanoovoi erxim hai-naar xydelmerildeg ba өөrin-gөө texniiçeske şadabariiji dee-şelyylhen deereheenь, sleesarь-heer maaster bolgogdozo deb-zyylegdehen baina.

Ene xojor brigaaduud xa-daa sjeezdiin urdateexi sorev-novaanida tuilahan amzaltanuu-daa ulam saaşanь bexizyylze, staalinska gurbaduugar tabanzi-liei neremzete socialis sorev-novaanida orolsozo, main 1-ei praazdnigiiji erxim pokazaatelь-nuudtaigaar ugtaxa zoriigonuu-diiji tabihan baina.

C. Cedeenov.

5 XONOG URID

Şilei zavoodoi xydelmerişed ba inzeneerne-texniiçeske xydelmeri-şedei kollektiiv bolbol zavoodoi xo-loodno remoontoolgiiji bolzorhoonь taban xonog urda dyyrgeze ujal-gannudiiji abaad, mynөө yjede by-xii smeene, brigaada ba xydelmeri-şed byxen socialis sorevnovaaniin meetodeer xydelmerilze baina.

G. V.

SOVEED POLIAARNIGUUDAI DUUNAI KOONKURS

Xoito dalain glaavna zamuu-dai politypravleeni ba Xoito dalain zamuudai xydelmerileg-şedei profsojuuzai CK bolbol poliaarniguudai duunai koon-kursiiji sonosxobo. Soveed So-juuzai geroinuud nyxed Pa-paanin, Şirşoov ba Kreenkelь gegşed, koonkusda oroxo ba Soveed poliaarniguudai boje-voi xyzlyy duunuudiiji bii bol-goxiin uriaaltaigaar byxii soveed kompoziitornuud ba poeedyyd-te xandaba.

Duunai koonkurs bolbol main 15 xyrter yngergegdexe baina. Duunuudai teekstiin ry-kopiisyydiiji ygexiin hyylşiin bolzoronь apreeliin 10-da xyrte-xe. Hain myyzeke ba hain teek-stiin tylөө gurban preeminyyd ba 4 xyndiin graamotanuud bai-guulagdaba. 5000 tyxerigei negedexi preemi bolbol hain duunai tylөө kompozitor ba poeedte ygtexe baina.

(TASS).

Gurbadaxi Staalinska tabanzil soo Voolgo ba Uraal xojoroi xoorondo-xi raioondo şine neftianoi baaza „xojordoxi Bakuu“ barigdaza baina.

ZURAG DEERE: avtocisteerende neefti jyylelge.

TASS-iin fotoxrooniko.

Ene ziiei fevraalь hara soo Krivo-roozsko metaallurgiiçeska kombi-naad deere № 3 şine doomno eksp-loataacada oruulagdaba. Ene xadaa Soveed Sojuuz soo ton tomoxon doomno bolxo baina.

ZURAG DEERE: Doomno № 3.

TASS-iin fotoxrooniko

BK(b) P-iin XVIII SJEEZDIIN MATERIAALNUUDIIJI BYXII AARKTIKA ABBA

Xoito dalain glaavna zamuu-dai politypravleeni bolbol po-liaarna staancanuudta ba oro-noigoo xoitiin raioonuudta paartiin XVIII sjeezdiin mate-riaalnuudiiji ygexe talaar jixe xydelmeriiji jabuulba. Xoito dalain glaavna zamuudai ra-dioo staanca bolbol istoriiçeska sjeezdiin bolzo baigaa ydernyyd-te iiangajaa şangaar xydelme-ribe. Byxii zimoovşçiguud bol-bol tedenerte elьgeegdehen, sjeezdiin materiaalnuudiiji ab-babdi geze medeesebe.

Poliaarna staanciin xoto xe-den samoliooduud bolbol xoi-to zygei xoiiin pyynktnyydte sjeezdiin materiaalnuudiiji abaa-şaba. (TASS).

„SSSR VR 75“ AEROSTAADAI NIIDELGE

900 kybomeetr objoomtoi, „SSSR VR-75“ aerostaad bolbol graz̆daanska agaaral fioodoi voozdyxoplaavatelьna tusagaar gryyppiin ploosçadь deerehee, apreeliin 2-oi yder trenirooyoç-no niidelgede garba. Piloo-duud nyxed Zinoovьjev ba Man-ceeviç gegşed agaarai şaaral boortodonь jabana.

Niidelgiin jabasa tuxai viim-pelnyydei tuhaar informiirovaal-ta ygtebe. Apreeliin 3-nai yder 16 çaasta aerostaad bol-bol agaarta yşөө jabahaar baina.

SOVEED SOJUUZ DOTOR

Xydөөaxaiiji elektrifikacaala-xa yzbeekske kontoorol barilga-şadai kollektiiv bolbol paartiin XVIII sjeezdiin bolzo baigaa ydernyydte kolxoozno xojor staancanuudiiji ekspioataacada ygebe. Xamtadaa 14 tiime staan-canuud ene ziide baiguulagda-xa baina.

* *

Xyygedei simfoniiçeska or-keestr bolbol tyryyşiinxiee Kazaxstaanda—Yraalьskada bai-guulagdaba. Orkeestreinь sos-taavta 24 kazaaxanuud — xyy-gedei genryydeer xymyyzyy-legdegşed orobo.

BYXESOJUUZNA XYDӨӨ AZAXIIN VIISTAVKE TUXAI FOLЬKLOOR

Byxesojuuzna xydөө azaxiin viistav-kiin talaar RSFSR-ei viistavaçne komitee-dei dergede xebielei biyroo baiguulag-daba, tere xadaa bolxoo baigaa viis-tavke tuxai kolxoozniguudaar zoxioog-dohon gy, alt bişegdehen duunuud ba çastuuşkanuudiiji suglualza exilee.

Hain duunuud ba çastuuşkanuud bol-bol maassova duunuudiiji bişexiin tulada soveed kompoziitornuudaar xereglegdexe baina.

Viistavke tuxai byxii duunuud ba çastuuşkanuudiiji viistavkoonoi xebie-lei biyroodo iime adresaar elьgeexe xeregtei: Moskvaa 75, Xovaanskaja 15, RSFSR-ei BXAV-iin viistavkoom.

SOVEED SOJUUZ DOTOR

PSBCS-ei dergede duunai ba pliaaskiin profsojuuzna an-saamblь organizobaalagdaba. Tereneinь sostaavta xojor or-keestrnyyd, stryynne dzaaz, xoor, tancevaalьna gryyppe, çteecyyd orobo. Ansaamblь bolbol jixenyyd predpriiaatii-nuudai staxaanovcuudta tyryy-şiingee konceertnyydiiji apreelь harada xaruulxa baina.

* *

100-haa 1500 xyrter milli-meetrei ciferbiaadai diaamet-tai, 2000-haa yiyy elektriiçes-ke çaasnuudiiji soveedyydei Dvoreecei zdaanida baiguulag-daxaar uridşalan hanaaşalagda-ba.

„BUUTAI XYN“

TON JIXE ZOL

Minii xubida xyrtehen ton jixe zol — V. I. Leeninei roolьdo naadaxa jabadal xadaa—ene xydelmeride ton anxaraltaigaar, өөriingөө tvoorçesko honorligoor xandaxiiji baalhan baina. V. I. Leeninei martagdaşagyi, aguujixe, gaixamşag ba... tiixetei xamta, ton prostoi oobraziiji xaruulxa jabadaliiji şadaxagyixab geƶe hanadag baigaab. Tere yjede, minii nyxed xadaa tuhalƶa, namaiji demƶehen ba naadaƶa şadaxa baihiimni etigyylhen baina.

„Buutai xyn“ geƶe spektaakliiji Ulaan-Ydede tabixa gehen tyryyşiin hanal bodol xeƶee bii bolhon tuşaa xelexee xysenem. Ene hanal bodol xadaa yngereg şe sezoonoi esesте garhan jym, tiimehee, ene xadaa reaalьnostь bolxiinь tula byxeli zil xereglegdehen baina.

Tus meçtaaji bejelyylxehee urid, jixeer, ton jixeer xydelmerilxe xeregtei baigaa. Bi xadaa xydelmeriiingөө proceessde, Vladiimir Ilьiç tuşaa xede xeden materiaalnuudiiji: Moskvaada Leeninei myzeide—skyylьptornyydiiji, portreedyyd, kartiinanuud, xronikaalьna fiilьmnyydiiji yzehen ba griimlelgede yni udaan, sloozno xydelmeri xehen, tereentei xamta grammofoonno zaapisiaar Vladiimir Ilьiçiin ygenyydtei tanilsahan bainab.

Vladiimir Ilьiçiin zoxioolnuudiiji yzelge, Leenintei uulzahan xynyydtei beseede xelge, tereniiji iiçne medexe xynyydei durasxalnuud xadaa Ilьiçiin tere aguujixe oobraziiji oilgoxo arga namda olgoo hen.

Kremleevske kyrsaantnuudai veeçer deere, Vladiimir Ilьiç tuxai, nyxer Staalinai xelehen yge xadaa minii xydelmeride ton jixe udxaşanartai baihiinь temdeglexiiji xyseneb. Uşaranь, nyxer Staalin bolbol „xadiin byrged“, „skroomnostь“, „loogiktinь xysen“ „prencipiaalьnostь“, „bejee deegyyr barixagyi jabadal“, „maassada etigel“, „revoliyyciin geeni“ gehen, ede prostoi ba eli todo xarakteristike soogoo, V. I. Leeninei oobraziiji gaixamşag todoor xaruulhan baina.

Proletaarska revoliyyciin geeniiin oobraz deere xydelmerilelge bolbol namda ton jixe tvoorçesko xangalta ygehen, bajarluulhan baina geƶe zaklyçeenidee xelexiiji xyseneb.

Ene rooliiji xer-zergeer gyisedxeƶe şadahanaim tuxai zriteлnyyd segnene beƶe.

L. KAVEERIN—

BMASSR-ei, gyrenei orod draamiin teaatrai artiist.

NYXER STAALINAI ROOLЬDO NAADANAB

Arban ziilei saad tee, negente, „Tovaariş çь“ geƶe pьjeesede Groomovoi roolьdo naadaxadaa, nyxer Staalinai haxaldai ton adali haxaliiji niaahan baigaad, terenei niuurai jyrenxii çertaaji olƶo abhan bainab. Ene xadaa Ioosif Vissarioonoviçiin oobraziiji teaatrta xaruulxa tuxai hanaldamni tyryyşiin toiçoog bolhon baina.

„Buutai xyn“ geƶe pьjeese deere xydelmerilxiiji manai teaatrta zybşөөhen tuxai medeesel bolbol byxii manai kollektiviiji ton jixeer bajarluulhan baina. Nyxer Staalinai roolьdo naadalga—ene ton xariuusalgata roolьdo naadalga xende daalgagdaxab gehen asuudal bygediiji honirxuulhan baina. Bi xadaa ene roolьdo naadaxiiji xysehen baixadamni, teaatrai administraaca bolbol minii xyseliiji xangaƶa, ene xyndete rooliiji namda daalgahan baina.

Anxan bi alduu xehen baigaab. Aguu jixe voozdiin oobrazda jyre le gaƶaa talahaanь xandadag baigaab. Manai parikmaaxer Nikiifor Stepaanoviçiin xehen xeden arbaad haxalnuudiiji goloƶo, tereniiji halsa zoboogoo beleib.

Tiixedenь, bi xadaa ene alduugaa medeƶe, voozdiin oobrazdo gaƶaa talahaanь biişe, xarin aliş talahaanь xandaxa johotoi geƶe oilgood, nyxer Staalin tuxai bişegdehen xede xeden knilgenyydiiji, zoxioolnuudiiji unşaab. Egeel ene xadaa namda tuhalhan baina.

Ene roolь bolbol minii sedьxeliiji ton jixete doholgodog baigaa. Mynөө xeden udaa sceene deere, zriteлnyydei urda naadahan bolboş, ydeşe byri le, naadaxiingaa urda tee sedьxelei doholdog. Jyyb gexede, ene xadaa gansaşji namaiji bişe, artist byxenei sedьxeliiji doholgodog, ton xariuusalgatai ba xyndete roolь baina.

Ioosif Vissarioonoviçiin roolьdo naadaxa minii xydelmeri bolbol hain segnelte abhaniiji ton jixe bajartaigaar ba xanamƶataigaar duulnab. Ene xadaa minii sceniçeske aƶajabadalaim tylөө erxim nagraada bolno.

V. A. ZAKAATOV—

BMASSR-ei gyrenei, orod draamiin teaatrai artiis.

ZURAG DEERE: V. I. Leenin (art. Kaveerin) ba Şaadrin (art. Noozdrin) Smoolьniin korridoor soo bainad.

XYN TYRELTENEI GEENINYYDEI OOBRAZUUD

Manai socialis revoliyyciin aguujixe strateeg Vladiimir Ilьiç Leeninei ba terenei geniaalьna soraatnig Ioosif Vissarioonoviç Staalinai oobrazuudiiji sceene deere xaruulxiin tyryyşiin turşalgiiji, manai talaantta dramatuurg N. Pogoodiin bolbol „Buutai xyn“ geƶe pьjeese soogoo xehen baina.

Ene pьjeesiin teeme xadaa 1914—1917 onuudai imperialis daindа „oteeçestviin zeertvede“ өөriingөө ami bejiiji asarhan, xeden milliioon buutai xynyydei negeenнinь istoorihoo—„buutai xyn“—Ivaan Şaadrinai istoorihoo abtahan baina. Ene teeme --istoori bolbol Aguujixe Oktiaabrьska socialis Revoliyyciin epooxodo baiguulagdahan ba byxii delxein proletariaadai bagşanar, voozdьnuud V. I. Leenin ba I.V. Staalinai neretei niagta xolbootoi tula, azalşa yrgen maassiin soznaanida tedenei vlijaaniin tyges xysiiji xaruulhan teemiiji şiidxexe şuxala baigaa.

Manai teaatr bolbol „Buutai xyn“ geƶe N. Pogoodinoi pьjeese tabixiiji abxadaa, egeel tyryyn, ene xojordoxi teemiiji şiidxexiin zorilgo urdaa tabihaniinь elite baina. Ene zorilgo xadaa „buutai xyn“—I. Şaadrinai istoorihoo epizoodudiiji xaruulagahaa byri jixe, byrisloozno zorilgo bolno. Ene epizoodoi sceniçeske xaruulalgada, bidener bolbol nyxer Leeninei geniaalьna aƶabaldalai zarim xubiiji xaruulxi xysehen bainabdi: Leenin bolbol byxidelxein aƶalşadai zyrxende ba soznaanida mynxe naran bolon mandahiinь, aguujixe Leenin bolbol marksis hurgaalai yndehe huuri deere xydelmeriişen angi ba aƶalşan maassiiji tvoorçesko organizovaalan, zol zargai olgohiinь xaruulxa.

Aguu jixe Leeniniiji, „...deede tiipiin xytelberilegşe, temeselde aixiiji mededeggyi ba orodoi revoliyycioonno xydeløөnei şin ƶelegdeegyi zaınaar paartiiji zorimgoigoor uragşanь xytelegşe, xadiin byrgediiji...“ (I.V. Staalin) xaruulxa zorilgo tabiaabdi.

„Revoliyycioonno xytelberiin aguujixe maaster...“ geƶe nyxer Staalinai xelehendei adaliaar, Leeniniiji xaruulxa zorilgiiji manai teaatr urdaa tabihan baina.

Teaatr xadaa ene egeel xariuusalgatai, egeel xyndetei zorilgo dyrgexiiji ton bajartaigaar ba zorigƶoltoigoor өөrtөө abhan baina.

Teaatrai iniciativ xadaa BMASSR-ei praviitelьstviin ba partiiina xytelberiin zyghөө xaluunaar demƶegdehen baina. Ene xydelmeriөө exilxeheemnei xolşo, respyybliikiin praviitelьstviin ba partiiina xytelberilegşed bolbol bidende jixe tuhalamƶa yzyylhen baina. Ede byxii xadaa pьjeesiin xydelxiin politiçeske zybөөr xaruulxa argiiji bidende olgoo.

Soveed Sojuuzai zarim teaatrnuud xadaa „Buutai xyn“ geƶe pьjeesiiji, tabixaa zybşөөl abƶa şadaagyi baina. Uşaranь, eneeme pьjeesiiji tabixahaa urid, teaatr bolbol iskyyssstviin xereegyydei Byxesojuuzna Komiteedhee eneende zybşөөrel abxa johotoi. Myn, BMASSR-ei Praviitelьstviin ba partiiina xytelberiin demƶelgeer ene zybşөөreliiji abhan bainabdi.

Bidener bolbol paarti ba praviitelьstvo, iskyysstviin xereegyydei Byxesojuuzna Komiteedei naidabariiji xariuulxa şadahandaa bajartaibdi.

N. SOROOKIN.—„Buutai xyn“ geƶe spektaakliin reƶissioor

AGUU JIXE BAJARAI MEDEREL

V. I. Leeninei ba Staalinai roolьdo naadadag byxii aktioornuud xadaa tedeniiji sceniçeske oobrazda xaruulxa gehen tyryyşiingee turşalgada, negen goolosoor, ugaa jixe bajaraa medyyldeg baina. Aktioornuudai ene bajar xadaa jesteestvenne ba ton zakoonno geeşe, jyyb gexede, delxein dramatuurgiin egeel berxetei zorilgo—delxein xyntyreltenei geeniner, kapitaliis stroiji ebdegşe, şine egeel gymaanna ba ƶargaltai aƶabaidaliiji baiguulagşad—Leenin ba Staalinai rooliiji soveed zriteлnyydte xaruulxa zorilgo tedenei xubida xyrtene.

Tereşelen, Ilьiçiin ba Ioosif Vissarioonoviçiin roolьnuudta sceene deere naadagşa aktioornuudiiji xaraxadaa, zriitelь byxen, bajartai ba zyrxee doholgon ugtadag baina. Zriitelь bolbol byxii delxei deere ulam badaran orjolƶo baigaa, ilaltata socialis revoliyyciin yysxegşe ba organizatornuud—aguujixe Leeninei ba Staalinai oobrazuudiiji xarana.

„Buutai xyn“ geƶe N. P[...] goodinoi pьjeese xadaa soc[...] liis revoliyyciin suuta zam[...] xaraxadaa, өөhediingөө y[...] xөөr haixan, ƶargalta baidal[...] duralxa ba angigyi oobşe[...] viin deede faaza—kommuni[...] miin tylөө temeselde bide[...] bygediiji zorigƶuulna.

Sceene deeree „Buutai xyn“ geƶe pьjeesiiji xaruulhan, o[...] draamiin teaatrai kollektiv[...] daa өөriingөө urda tabi[...] ylemƶe xariuusalgata zorilg[...] amƶaltatalgaar bejelyylƶe, a[...] duudaar inaglagdadag aguuj[...] voozdьnuudai oobraziiji xara[...] argiiji Ulaan-Ydiin zriteлnyyd[...] olgohon baina.

G. GORBUNOOV—

Pedinstityydei, literatuurii[n] prepodovaateль

ISKYYSSTVIIN JIXE ILALTA

Rossiin caarska zasag bolbol 1914 onhoo 1917 on xyrter xeden miliioon tariaaşadiiji „buutai xyn“ bolgon imperialiis daintda tuuƶa abaaşaba. Ivaan Şaadrin bolbol ede „buutai xynyydei“ negen baigaa. Şaadrin bolbol 2-3 ƶilei torşo soo dain baildaanai zobolonto baidalaar tuildaa xyrşehen baiƶa, dainai ookoopuudiiji orxiƶo, yrgen Rossiiji kapitalizmiin genƶehee sylөөlxe, Oktiaabrьska revoliyyciin dylenei badarƶa baihan Peterbyyrgde jirene.

Ivaan Şaadrinai, Leenintei uulƶahan sceene. Xynei zyrxe sedьxel xydelgeme gaixaltaigaar xaruulagdahan. Revoliyyciin ştaab—Smoolьno. Uta korridoor. Esehen susahan sol ƶaaduud byxelieeree untaƶa baina. Şaadrin xadaa pomeeşçigyydei gaƶariiji amarş tylberigyigөөr abƶa, tariaaşadta ygtebe gehen, Leeninei gar tabigatai dekreet unşaad, noironь xyrexөө boliz[o], nege zaaxan kotiloog bariaad, xaluun uha bede[...] gyiƶe baina. Koridooroi yyd[...] geƶte neegdeƶe, Leenin o[...] jirene. Şaadrin xadaa Leenin[...] өөreldene. Oşohon xoino[...] Leenintei xөөreldөөb geƶe [...] dexedee, zyrxe sedьxelee[...] jolon, untaƶa xebtehen sold[...] duudiı builiinь bodxoƶo exi[...]

Өөriingөө erxe syløөgə[...] løө ene darii dailaldaxa xe[...] tel!—gehen, Leeninei yge b[...] ede „buutai xynyydiiji“ re[...] liyyciin tylөө svіaşçeene b[...] daanda uriaлhan xysete u[...] bolno. Ivaan Şaadrin bo[...] revoliyycede pr[...]edanne u[...] komandiir bolno.

Orod draamiin teaatrta „B[...] tai xyniiji“ tabihan jabadal[...] bol manai Buriaad-Mongol [...] pyyblikede iskyysstviin [...] ilalta bolno.

D. Çerniiзov

GAIXAMŞAG PЬJEESE

„Buutai xyn“ geƶe pьjeesiiji manai Buriaad-Mongoi gyrenei teaatrai sceene deere xaraad baixadaa, limenyyd uşarnuudiiji temdeglexeer baina.

Manai ysloovido, ene postanoovka xadaa hainaar beledxegdee. Aguujixe socialis revoliyyciin strateeg V. I. Leenin, terenei oiriiu soraatnig, zoltoi ƶargaltai, şine aƶabaidaliiji zoxioogşo—aguujixe Staalinai roolьnuudta naadahan artistnuud (Kaveerin ba Zakaatov) bolbol zorilgoo amƶaltatalgaar dyyrgeƶe şadahan baina. Temdeglexe ne-ge uşar xadaa, manai cee-ne deere xarahanda [...] xodoo, tere yjede vladi[...] Ilьiç bolool ybegenşeg [...] ba nyxer Staalin byri ƶalu[...] han baigaa. „Buutai xyn“—I[...] Şaadrin (artist Noozdrin) [...] bol ton hainaar xaruulagda[...]

Bidende, Ulaan-Ydiin zrit[...] nyydte „Buutai xyn“ geƶe s[...] taakliiji xaruulƶa, teaatrai [...] lektiv bolbol өөriingөө xy[...] meriie baga bişe amƶaltai[...] diiji tuiлnan baina.

Ulaan jixe.yyd amƶalta[...] diiji tuiлaxiiji ba şine pьjc[...] nyydiiji taбiƶa baixiiji [...] kollektivte xyseneb.

Politryk Serecerenaiko[v]

„BUUTAI XYN“

(GYRENEI OROD DRAAMIIN TEAATRTA. N. POGOODINOI PЬJEESE, REƶISSIOOR N. S. SOROOKINOI POSTANOOVKA)

Zaluu soveed respyybliikiin urgan mandahan epooxiiji, aguu jixe Oktiaabrьska socialis revoliyyciin ydernyydte, xyntyreltenei aguu jixe geeninyyd—Leeninei ba Staalinai oobrazuudiiji, şine socialis aƶabaidal teeşe zorihon aradai xysen tyges xydeløөniiji, perefeeriine teaatrai sceene deere xaruulxa zorilgo xadaa—gaixamşag ba tereentei negen xamta, ton xariuusalgatai zorilgo myn. BMASSR-ei, gyrenei orod draammiin teaatrai kollektiv bolbol ene xariuusalgata ba sloozno zorilgiiji bejelyylxiin tula erid zorimgoi ƶixamiiji xehen baina.

... 1917 on. Imperialiis dainai okoopuud. Yni udaan dain baildaagaar tuildaa xyrter zoboogdohon xeden miangan soldaaduud—tariaaşanai xybyyd. Tedenei negeniinь—pьjeesiin geroi,—soldaat Ivaan Şaadrin (art. Je. N. Noozdrin). Imperialis dainda duraagutaa jabadal soldaatska maassiin dunda urgaƶa, bolşevizmiin dylete ygenyyd tedenerei dunda badarƶa baigaa. Şaadrin bolbol imperialis dainai okoopiiji orxiƶo, niutagtaa busaxaar oşobo.

Şaadrin bolbol bajan gospodiinoi gerte gorniiçnoor xydelmerilƶe baihan dyy basaganta jaa uulzaad, niutagtaa—Tamboovsko gybeernide busaxiiji, Petrograadta jirehen baina. Gertee zaabol xariƶa, gereigee aƶaliiji eb emxitei bolgood, „yniee xudaldaƶa abaad, hainaar aƶahuuxa“ geƶe hanaƶa jabaa. Tiin, revoliycionno Petrograad bolbol „buutai xyniiji“ өөriingөө xysete dolgindo tatan oruulna. Şaadrin bolbol piitersk xydelmerişen-ulaangvardeicyydtei uulƶaƶa, Smoolьnodo oşobo.

... Smoolьniin korridoor. Şaadrin, busalhan uha bederƶe jabana. Ende Şaadrin xadaa Leenintei uulƶaşobo.

...Xyndete nyxer,xaanahaa sai olxomniaab?“

Ilьiç (art. L. P. Kaveerin) Şaadrinai dergede togtoƶo, tere darii ton xaluunaar ba urin naigalgaar Şaadrintai xөөreldeƶe exilne. Leenin xadaa sedьxeliiji xaƶabaidal tuxai Şaadrinhaa asuuna. Xөөreldөөgөө dyyrgeed, Vladiimir Ilьiç bolbol sai olxo gaƶariinь, Şaadrinda zaaƶa ygөөd oşono. Şaadrinai ende jirehen gol zoriigonь Leenintei uulzaxa gehen aad, tereniiji tanixagyi baihan tulada, xysehen jyymee xysed xeleegyi baişoo. Xoƶomiinь, tere xөөreldehen xyniigee, Leenin geƶe medexedee, jixete gaixaxa jym.

Le enintei ilgeƶe xөөreldehenhөө hyyleer, Şaadrin xadaa eneenhee urda tereende eli bişe baihan olon jyymiiji oilgoo. Zaluu soveed respyybliikiiji gadaadiin ba dotoodiin daisadhaa arşalxa zailaşagyiji haitar oilgobo.

Ene jyriin soldaadiiji, revoliyyce bolbol Piiteriiji xamgaalxiin tulada froont deere oşohon revoliyycionno poolkiin komandiiraar tabina. Teed, Şaadrin, muu komandiir baigaagyi. Şaadrin bolbol caarska generaalnuudaar, kontrrevoliyyceer mexelegdehen, Keerenskiin soldaaduudai dunda jamarşji bui zebseggyigөөr oşoƶo, bolşevizmiin ynen baidal tuxai xelene. Şaadrin bolbol jixe oraator bişegşi hain baƶa, terenei prostoi, ynen yge bolbol kontrrevoliyyceer mexelegdehen soldaaduudai sedьxeliiji xydelgeƶe, tedeneriiji revoliyyciin talada oruulba.

Tus pьjeese bolbol Vladiimir Ilьiçiin, gaixamşag honor,—„...Soveed respyybliikiin ƶişee xadaa byxii delxein urda yni udaan sagta baixa. Manai, Soveedyydei socialis Respyybliike bolbol ulasxoorondiin socializmiin faakel bolon... bata bexleer baixa“ —gehen ygenyydeer dyyrene.

Artist Je. N. Noozdrin bolbol Ivaan Şaadrinai—„buutai xynei“ roolьdo ton hainaar naadaƶa şadaa geƶe xelexede bolxo. Froontiin prostoi soldaadai dereevniin myƶiigei tyxeliijinь, maneeriijinь, yge xeliijinь ton şadamgaigaar xaruulna.

V. I. Leeninei roolьdo naadagşa artist L. P. Kaveerinai xydelmeri tuxai tusagaar xelegdexe baina. Gaƶaa talahaanь xaraxada, gansa negen zyiinyydeeb, bygedede elite artist Şçyykinei ispolneenide xyrexegyi baibaş, Kaveerin bolbol өөriingөө rooliiji amƶaltataigaar dyyrgeƶe şadaa. Zriteль bolbol Kaveerinai ispolneenide, bodoto amidii Ilьiçiiji, terenei xarakteerne xydelesiiji, terenei ygiin maneeriiji xarana. Myn baha, nyxer Staalinai roolьdo naadagşa artist V. A. Zakaatovai ispolneeni bolbol zriteлnyydei zyghөө hain segnelte olhon baina.

Deere dursagdagşa nyxedyyd, ilangajaa pьjeesiiji tabigşa reƶissioor Sorookin, myn tereşelen, teaatrai byxii kollektiv bolbol „Buutai xyn“ geƶe pьjeesiiji sceene deere tabixiin tulada jixeer ba hainaar xydelmerilƶe, өөhediingөө meçtaal xysed bejelyylƶe şadaa.

Ulaan-Ydiin zriteль xadaa manai epooxiin erxim hain pьjeesenyydei negiiji—„Buutai xyniiji“, өөriingөө teaatrai sceene deere xaraxa argatai boloo.

D. Lubsaanov
C. Oçiirov.

SSSR-ei NKVD-ein POGRANIIÇNA SEREGYYDE[I] KRASNOARMEICYYD, KOMADIIRUUD ba POLI[T] XYDELMERILEGŞEDIIJba XILEDXEI RAIOONUU[D] KOLXOOZNIGUUDIIJI ŞAGNALGA

SSSR-ei gyrenei xilenyydiiji xamgaalxa talaar praviitelьstviin daabarinuudiiji zorimgoi hain- obraƶcoovoor dyyrgeneniis tylөө, SSSR-ei xilenyydiiji xamgaalxadaa dooblestь ba otvaagiji garganhainь tylөө, SSSR-ei Verxoovno Soveedei Preziidiymei 1939 onoi maartiin 31-nei ykaaƶaar, SSSR-ei NKVD-ein pograniiçna seregyydei 100 krasnoarmeicyyd, komandiirnuud ba politxydelmerilegşed ba xiledexi raioonuudai 7 kolxoozniguud oordenuud ba medaalьnuudaar şagnagdaba.

LEENINEI oordenoor 10 xyn şagnagdaba. Tedenerei dunda—Krasnoarmeejec Aleks[...] V. F., miaadşa komand[...] rovinski D. A., krasno[...] jec Zyykov A. F., miaad[...] mandiir Kalganoo[v] [...] krasnoarmeejec K yraşo[...] miaadşa komandiir [...] krasnoarmeejec Miaso[...] I. Je. ba busad.

Ulaan Tugai oordeno[...] xyn şagnagdaba,

„Ulaan Odonoi oordeno[...] xyn şagnagdaba.

„Otvaagiin tylөө“ meda[...] 47 xyn şagnagdaba.

„Bojevoi gabijaagai [...] løө“ me iaaliaar 25 xyn ş[...] baba.

Gyrenei filarmooniiin xoor

Hajaxan organiƶovaalagdahan Buriaad-Mongol gyrenei filarmoniin xoor bolbol xormeister nyx. Xoozinoi xyteibert doro maartiin 15-haa ƶaniaatijaa exilebe. Ene filarmoonida zaluu talaantad suglaraad huraişaƶa baina.

Ende xabaadagşad bolbol klaassiguudai, soveed kompozitornuudai zoxioolnuudiiji xahaa gadaana, SSSR-ei a[...] dai duunuudiiji şualxa [...] Filarmooniin xooroi [...] voi zorigonь jyyb [...] өөhediingөө dundahaa [...] soliistnuudiiji eliryylen [...] xa baina.

Xariuusalgata redaktor R. Bimbaajev